

1.1 Zadania

1. ZADANIE

Symbol Newtona

Jeżeli $n \geq k \geq 0$ są liczbami naturalnymi, to przez $\binom{n}{k}$ oznaczamy współczynnik przy $x^{n-k}y^k$ w rozwinięciu (formalnym, przez wymnożenie nawiasów) wyrażenia $(x+y)^n$, np.:

$$(x+y)^3 = (x+y)(x+y)(x+y) = 1 \cdot x^3 + 3 \cdot x^2y + 3 \cdot xy^2 + 1 \cdot y^3 \text{ zatem } \binom{3}{0} = 1, \binom{3}{1} = 3, \binom{3}{2} = 3, \binom{3}{3} = 1.$$

Innymi słowy mamy kanoniczne rozwinięcie (Newtona):

$$(x+y)^n = \binom{n}{0}x^n + \binom{n}{1}x^{n-1}y + \binom{n}{2}x^{n-2}y^2 + \dots + \binom{n}{n-1}xy^{n-1} + \binom{n}{n}y^n$$

Symbol $\binom{n}{k}$ czytamy “ n po k ”, takie symbole nazywamy symbolami Newtona.

Osobom znającym już symbol Newtona zalecam rozwiązywać poniższe podpunkty bez odwoływania się do tego, ile faktycznie $\binom{n}{k}$ jest równe, a tylko do powyższej definicji.

- Uzasadnij, że $\binom{n}{k}$ jest liczbą całkowitą dla dowolnych n i k ,
- dowiedz, że jeżeli $n \geq k \geq 1$ to $\binom{n}{k} = \binom{n-1}{k-1} + \binom{n-1}{k}$.
Wskazówka: Rozważ rozbiecie $(x+y)^n = x(x+y)^{n-1} + y(x+y)^{n-1}$.
- wykaż $\binom{n}{k} = \binom{n}{n-k}$ dla dowolnych n i k ,
Wskazówka: Czy współczynniki zmieniają się, jeśli zamienimy x z y ?
- pokaż $\binom{n}{0} = \binom{n}{n} = 1$ dla dowolnego n ,
- przez indukcję względem n udowodnij, że

$$\binom{n}{k} = \frac{n!}{k!(n-k)!},$$

(gdzie standardowo $0! = 1$, $n! = n \cdot (n-1) \cdot (n-2) \cdot \dots \cdot 2 \cdot 1$).

- dowiedz, że $\binom{n}{k}$ jest ilością możliwych wyborów k elementów ze zbioru n -elementowego $\{1, 2, \dots, n\}$.
Więc to $\binom{n}{k}$ nie jest aż tak nienaturalne, jakby się na pierwszy rzut oka wydawało ☺
Wskazówka: wyborowi elementów a_1, a_2, \dots, a_k przyporządkujemy wybór y -ów w nawiasach a_1, a_2, \dots, a_k , a x -ów w pozostałych. Iloczyn tak wybranych x -ów i y -ów to $x^{n-k}y^k$, zatem liczy się on do $\binom{n}{k}$.

2. ZADANIE

Małe twierdzenie Fermata – inny dowód. Niech p będzie liczbą pierwszą.

- (a) Wykaż, że $p \mid \binom{p}{k}$ dla każdego $k : 0 < k < p$,
- (b) wywnioskuj, że $(a + b)^p = a^p + b^p \pmod p$ dla dowolnych a, b całkowitych, w szczególności $(a + 1)^p \equiv a^p + 1 \pmod p$.
A więc wielkie twierdzenie Fermata ma rozwiązania $\pmod p$
- (c) Korzystając z $0^p \equiv 0 \pmod p$ udowodnij przez banalną indukcję, że $a^p \equiv a \pmod p$ dla każdego $a \in \{0, 1, \dots, p - 1\}$ a zatem i dla każdego a całkowitego.

3. ZADANIE

* **Ewaluacje.** *Sensowne wyniki możemy osiągnąć podstawiając za abstrakcyjne x i y konkretne wartości i patrząc na rozwinięcie Newtona, np. podstawiając $x = 0$ i $y = 1$ otrzymujemy:*

$$1 = (0 + 1)^n = \binom{n}{0}0^n + \binom{n}{1}0^{n-1} \cdot 1 + \dots + \binom{n}{n-1}0 \cdot 1^{n-1} + \binom{n}{n}1^n = \binom{n}{n},$$

co już sprawdziliśmy w poprzednim zadaniu.

- (a) Uzasadnij, że

$$\binom{n}{0} + \binom{n}{1} + \dots + \binom{n}{n} = 2^n,$$

wywnioskuj, że zbiór n -elementowy ma 2^n podzbiorów.

- (b) Uzasadnij, że dla $n > 0$

$$\binom{n}{0} - \binom{n}{1} + \binom{n}{2} - \dots \pm \binom{n}{n} = 0$$

Pokaż, że nie jest to prawdą dla $n = 0$.

- (c) ** Uzasadnij, że

$$\binom{n}{0}^2 + \binom{n}{1}^2 + \dots + \binom{n}{n}^2 = \binom{n}{0}\binom{n}{n} + \binom{n}{1}\binom{n}{n-1} + \dots + \binom{n}{n}\binom{n}{0} = \binom{2n}{n}.$$